

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

caput XXXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

gloriari de redemptione & misericordia Dei.

Sapiens inquit Eccl. 23. Nihil melius est super terra timore Dei: quid aurum? quid honores sine timore Dei? Et Psal. 18. inquit Propheta: Timor Domini sanctus permanet in seculum seculi, id est, timentes Deum permanebunt & conseruabuntur in mundo, quantumcunque tyranni & suppressores pauperum tumultuentur. Si enim pro illis Deus, quis contra eos? Rom. 8. Sic quoque beata virgo canit Lucæ 1. Et misericordia eius à progenie in progeniem timentibus eum. Et Psal. 33. inquit Dauid: Timete Dominum omnes sancti eius, quoniam nihil deest timentibus eum in veritate. & Christus quoque Mat. 10. inquit, Time te eum qui potest corpus & animam perdere in gehennam. Summa, qui timet Deum, is non peccat, is faciet bona, & hic non relinquetur à Deo tam in hac, quam post hanc vitam. Ideò parentes vehemèter inculcare tenentur pueris timorem Dei ac punitionem peccatorum, sicut dixerunt Angeli ad Abraham Gen. 18. Nihil ergo proderit, esse receptum in gratia, nisi in timore Domini custodierimus thesaurum.

CAPVT XXXIX.

ARGVMENTA.

1. *Quid Apostolus vocet conscientiam, & quid cauterizatam conscientiam.*
2. *Quòd maxima cōsolatio hominis coram Deo & mundo in rebus & fama, sit testimonium internum conscientie.*
3. *Quòd sicut nihil est melius bona conscientia, ita nihil peius mala conscientia homini.*

Postolus loquitur ad Timotheum, scribens de duplici hominis conscientia, & de bona inquit 1. Tim. 1. Finis precepti est charitas, de corde puro, & conscientia

scientia bona, & fide non ficta. fides enim purificat cor & conscientiam. Igitur ea conscientia bona dicitur, quæ est purificata fide, Act. 15. fide purificas corda illorum, scilicet qui credunt quòd datus sit nobis Christus à Deo sapientia, iustitia, 1. Cor. 1. & redemptio, & quòd mortuus est pro peccatis nostris, Ro. 4. & hanc fidem sequitur charitas erga Deum propter acceptum beneficium, quæ non indiget lege, sed à se metipsa facit ea quæ sunt legis. Et eam conscientiam vocat Apostolus bonam, quæ omnia ex amore Dei liberè facit in gratiarum actionem recepti beneficij. Insuper conscientia bona dicitur, quæ præfert & plurimum æstimat verbum Dei, præcepta Dei, fidem, timorem, dilectionem, misericordiam, patientiam, veritatem, & cæteras huiusmodi virtutes interiores, & verum Dei cultum, ne talis violetur aut negligatur, quam traditiones humanas, ac reliqua minora præcepta & opera. Nam bona conscientia potius dolet, si violatur Dei præceptum, Euangelium, aut si quid est huiusmodi, quòd scriptura manifestè prohibet, quam si negligatur præceptum hominum, quanquam & illud in loco suo non sit temerè violandum: Respicit ergo conscientia bona ad diuina præcepta utriusque tabulæ: & grauius ibi peccatum sibi facit, quam in violatione traditionum humanarum. Deinde Apostolus loquitur de cauterizata conscientia, 1. Timot. 4. Et est illa conscientia quæ bonum putat malum, vel magni æstimat & plus traditionem humanam, quam Dei præceptum, grauiusq; existimat fore peccatum. Sic cibos quosdam & matrimonium tanquam mala prohibuerunt olim Manichæi & Priscilianitæ, cum bonæ sint creature, & Matt. 23. Pharisei decimabant minora, Cuminum, Anethum, mentham, & relinquebant maiora legis, iudicium, misericordiam & fidem. Consimili modo fit in statutis quibusdam & præceptis hominum, vbi scortatio, inuidia, ebrietas,

ebriet
scriptu
tùm
mund
stum
statuta
post te
nonica
dret i
quam
corem
lia: &
zata, &
dicunt
de sun
14. Sed
rim pr
scienti
præfer
Euang
per ced
& ce
Apo
solatio
stræ. &
um vel
do in r
uersum
tuperat
soft. Q
tia tua
& consc
entiam
tur. Te
tia, siue
Ecll.

ebrietas, mendacium, blasphemia &c. quæ Deus & scriptura prohibuit, nemo curat neque punit, sed tantum statuta & leges hominum curantur. Sic Iudei mundi volebant manducare pascha, at tamen Christum crucifigunt, Ioan. 18. Matthæi 27. sic propria statuta & inuenta strictè seruamus, & Dei præcepta post tergum reijcimus. Si quis horas negligeret canonicas, vel Monachus ad horam sine cuculla prodiret in publicum, grauius æstimant peccatum fore, quam quòd quotidie est ebrius, tenet in corde rancorem, malos & luxuriosos cogitatus, & id genus alia: & hæc dicitur obstinata conscientia vel cauterizata, & habet suum signum. Verùm hæc à nobis non dicuntur, vt traditiones violentur, sed potiùs seruandæ sunt propter bonum ordinem in Ecclesia, 1. Cor. 14. Sed si quis per hæc velit iustificari, neglectis inter præceptis diuinis, hæc esset mala & erronea conscientia. Sic tamen illa seruanda sunt, vt illis longè præferamus in conscientia nostra diuina præcepta & Euangelicam veritatem. Nam his potioribus semper cedere debent inferiora, tanquam testa nucleo &c.

Apostolus inquit 2. Corinth. 1. Gloria, id est, consolatio nostra hæc est, testimonium conscientia nostræ. & Prouerb. 15. Secura mens quasi iuge conuiuium vel gaudiū. hæc conscientia coram Deo & mundo in rebus & fama consolatur, quantumcunq; diuersum iudicet mundus: si mundus vel laudat vel vituperat, conscientia testimonium concludit. Chrysost. Quid prodest si omnes te laudant, & conscientia tua te accusat? quid obest, si te omnes condemnant, & conscientia excusat? Ideò 1. Pet. 3. Habete conscientiam bonam, vt qui detrahunt vobis, confundantur. Testimonium igitur coram Deo reddit conscientia, siue id bonum vel malum fuerit.

Eccl. 13. Bona est substantia, cui non est peccatum in con-

in conscientia: quasi diceret, quid prodest esse diuites cum grauamine conscientia, id quod fit in vsura, in lucro iniusto? Nam qui Volunt diuites fieri, incidunt in varios laqueos diaboli, 1. Timot. 6. Quid enim Saffannam consolabatur in falsa accusatione, nisi bona & innocens conscientia, Daniel. 13. Quid omnes sanctos Martyres, quibus imponebatur quod essent Magi & incantatores, quos liberauit veritas & conscientia bona? Hæc ipsa conscientia tua in extremo iudicio testimonium reddet operum tuorum, vbi cuncta erunt manifesta. Iam longè fallitur mundus, at Christus falli non potest, cui omnia nuda & aperta sunt, & qui scrutatur renes & corda nostra: quare sententia eius vltima non poterit esse falsa. Vnica igitur consolatio in omni rerum pressura: est innocens conscientia: è diuerso in omni gaudio & luxu mundi, turbata mala conscientia est.

Heb. 4.
Psal. 7.

3. Nihil præstabilius est in homine bona conscientia, hæc timet Deum semper, & facit proximo sicuti sibi velit fieri, Mat. 7. Econtrà nihil periculosius esse poterit homini mala conscientia, quæ sic iactata est in reprobum sensum, vt mala non cogitet esse mala, & bona non reputet bona: sed vt animalis homo facit quæ non conueniunt, Rom. 1. Quæ non credit Deum esse, nec timet ipsum futurum correctorem mali. Hæc maxima plaga Dei est, si quis à Deo relinquitur. Quare petijt Dauid Psalm. 50. Spiritum sanctum tuum non auferas à me, id est conscientia bonæ conseruatore. Nam infidelium, inquit Apostolus ad Tit. 1. id est, qui Deum corde non timent, non terrentur à malefactis & peccatis: illorum mens & conscientia inquinata est, & vermis eorum non morietur: hoc enim facit Deus, & relinquit in mente etiam quantumcunque inquinata, vt mens aliquando corrigatur & rodatur de malefactis. Ita hodiè homines carnales, sint quantumcunque læti, gloriosi, diuites, & potentes, nunquam

Mar. 9.
Esa. 66.

tamen
hac, ne
occide

1. Q
2. Q
3. Q
D

Hebr. 1
cutus est
bus istis
enim ve
pheta, f
Dei hon
ipso non
himand
& Zach
us locu
Prophet
Christus
tus est: r
& verbu
semper,
quis hor
tris mei,
Iesus dif
more au
minis ve
tamen

tamen pacem habebunt in mala conscientia, neq; in hac, neq; post hanc vitam. Istum enim vermem nemo occidet &c.

CAPVT XXXX.

ARGVMENTA.

1. *Quid sit verbum Dei.*
2. *Quid sit credere verbo Dei.*
3. *Quid sit custodire aut conseruare verbum Dei.*

Verbum Dei est sermo, quem Deus ipse per Prophetas sanctos & Angelos, & postea per vnigenitum filium suum & Apostolos & sanctos viros locutus est nobis. Sic testatur Apostolus Paulus ad Hebr. 1. Multifariam multisq; modis Deus olim locutus est patribus in prophetis, nouissimè autè diebus istis locutus est nobis in filio &c. Sic 2. Pet. 1. Non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia, sed Spiritu sancto inspirati, locuti sunt sancti Dei homines: Et Christus Ioã. 12. inquit: Ego ex me ipso nõ sum locutus: sed qui misit me pater, ipse mihi mandatum dedit, quid dicam & quid loquar &c. & Zacharias in Euangelio testatur Luc. 1. Sicut Deus locutus est per os sanctorum, qui à seculo sunt, Prophetarum eius. Quæcunq; ergo sancti Prophetæ, Christus & Apostoli sunt locuti, hoc Deus ipse locutus est: multum ergo differt verbum hominis per se, & verbum Dei. Nam Prophetæ non frustra dixerunt semper, Hæc dicit Dominus: quasi dicant, Non alius hominum. Et Christus ipse, Hæc est voluntas patris mei, &c. Inde hodiè concionatores dicunt, Dixit Iesus discipulis suis, scilicet vt cum reuerentia & tremore audiamus verbum Dei, & distinguamus ab hominis verbo prolato. Quòd si verbum Regis vrget & habet

Ioan. 6.